

РЕПУБЛИКА СРПСКА

Министарство
саобраћаја и веза

Министарство
унутрашњих
послова

Министарство
здравља и
социјалне
заштите

Агенција за
безбедност
саобраћаја

Ауто- мото Савез

Медијски партнер

Радио Телевизија Републике Српске

ПЛАН ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ „ЛАКО ЈЕ ПОЈАС ВЕЗАТИ“

ЦИЉНА ГРУПА: ВОЗАЧИ И ПУТНИЦИ У ВОЗИЛУ

Кампању подржава Европски Савјет за безбедност саобраћаја

European Transport Safety Council

Бања Лука, април 2022. године

САДРЖАЈ

УВОД.....	3
1. ИНФОРМАЦИЈЕ О УКЉУЧЕНИМ СУБЈЕКТИМА.....	4
2. ПОЗАДИНА ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ.....	5
2.1. Досадашње активности.....	5
2.2. Саобраћајне незгоде	5
3. ОКВИР ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ	6
3.1. Просторни и временски оквир за реализацију превентивне активности.....	6
3.2. Циљ превентивне активности	6
4. ОПИС АКТИВНОСТ ПРЕМА СУБЈЕКТИМА.....	7
5. ТРЕНУТНО СТАЊЕ (ИНДИКАТОРИ БЕЗБЈЕДНОСТИ САОБРАЋАЈА)	9
5.1. Процент употребе сигурносног појаса возача (насеље).....	9
5.2. Процент употребе сигурносног појаса возача (ван насеља)	10
5.3. Процент употребе сигурносног појаса сувозача (насеље)	11
5.4. Процент употребе сигурносног појаса сувозача (ван насеља).....	12
5.5. Процент употребе сигурносног појаса на задњим сједиштима (насеља).....	13
5.6. Процент употребе сигурносног појаса на задњем сједишту (ван насеља)	14
5.7. Процент употребе заштитних система за дјецу до 3 године (укупно)	15
ПРИЛОГ 1- ПЛАКАТ.....	16

УВОД

Једна од основних мјера пасивне заштите возача и путника у возилима је употреба сигурносних појасева уз наслоне за главу, ваздушне јастуке и дјечија аутосједишта.

Ефикасност сигурносних појасева доказана је низом научно истраживачких радова. Сигурносни појасеви не утичу на број саобраћајних незгода, него као пасиван елемент безбједности возила могу допринијети ублажавању посљедица саобраћајних незгода (смањење погинулих и повријеђених лица). Сигурносни појасеви у случају саобраћајне незгоде имају одређено дејство само уколико се претходно користе. Одлука о употреби сигурносног појаса зависи од свијести корисника возила (возача и путника у возилима). Правилна употреба сигурносних појасева смањује ризик смртог страдања за 40% до 50%, за возача и сувозача, док за путнике на задњем сједишту смањује ризик смртог страдања од 25% до чак 75% (WHO, 2013:22). Осим што смањује ризик смртог страдања, сигурносни појас смањује и ризик настанка тешких тјелесних повреда у саобраћајним незгодама и то чак до 50% (WHO, 2009:12).

Поред сигурносних појасева јако битан сегмент је и употреба дјечијих аутосједишта. На путевима ЕУ је у последњих десет година страдало 8100 дјеце. Од тога половина дјеце је страдала превозећи се као путник у возилу, трећина су били пјешаци, а 13% настрадале дјеце су била бициклисти. Истраживања су показала да дјеца у аутомобилу најчешће страдају због некоришћења заштитних система (дјечија ауто-сједишта, заштитни појасеви) или приликом вожње на непрописан начин (на предњем сједишту, у наручју возача и сувозача и сл.) Резултати објављени од стране NHTSA говоре да употреба система заштите смањује ризик од смртог страдања дјеце у саобраћајним незгодама до 54%, а код беба до 71%, у односу на некоришћење заштите.

Иако је употреба сигурносног појаса и употреба дјечијих аутосједишта прописана и обавезна Законом о основама безбједности саобраћаја како за возаче тако и за остале путнике у возилу, постојећа техничка рјешења омогућавају избор корисницима возила да ли ће их користити или не. Стога постоји основа да се константно спроводе превентивне активности како би се повећала употреба сигурносних појасева и сједишта за дјецу у циљу смањења посљедица саобраћајних незгода.

У Закону о основама безбједности саобраћаја на путевима у Босни и Херцеговини и Закону о безбједности саобраћаја на путевима Републике Српске дефинисани су чланови који се односе на употребу сигурносног појаса и употребу сигурносне сједилице :

Члан 34. ЗобС-а Републике Српске

(1) „Возач моторног возила и лица која се превозе тим возилом дужни су да користе сигурносне појасеве за вријеме док се возило креће у саобраћају на јавном путу“.

(3) „У путничком аутомобилу на предњем сједишту до возача не смије се превозити дијете млађе од 12 година“.

Члан 34а. ЗобС-а Републике Српске

(1) „Изузетно од члана 34. став (3) овог Закона, у путничком аутомобилу возач може превозити дијете млађе од двије године на предњем сједишту возила ако возило нема ваздушни јастук за сувозача или је ваздушни јастук за сувозача искључен и ако се дијете превози у сигурносној сједилици постављеној супротно смјеру кретања возила, а која је причвршћена за сједиште помоћу сигурносног појаса у три тачке везивања или посебним копчама у возилу. Дијете у сигурносној сједилици мора бити везано“.

(2) „У путничком аутомобилу на задњем сједишту возач смије превозити дијете млађе од пет година само када је дијете исправно везано у сигурносној сједилици која је за сједиште причвршћена помоћу сигурносног појаса у три тачке везивања или посебним копчама у возилу“.

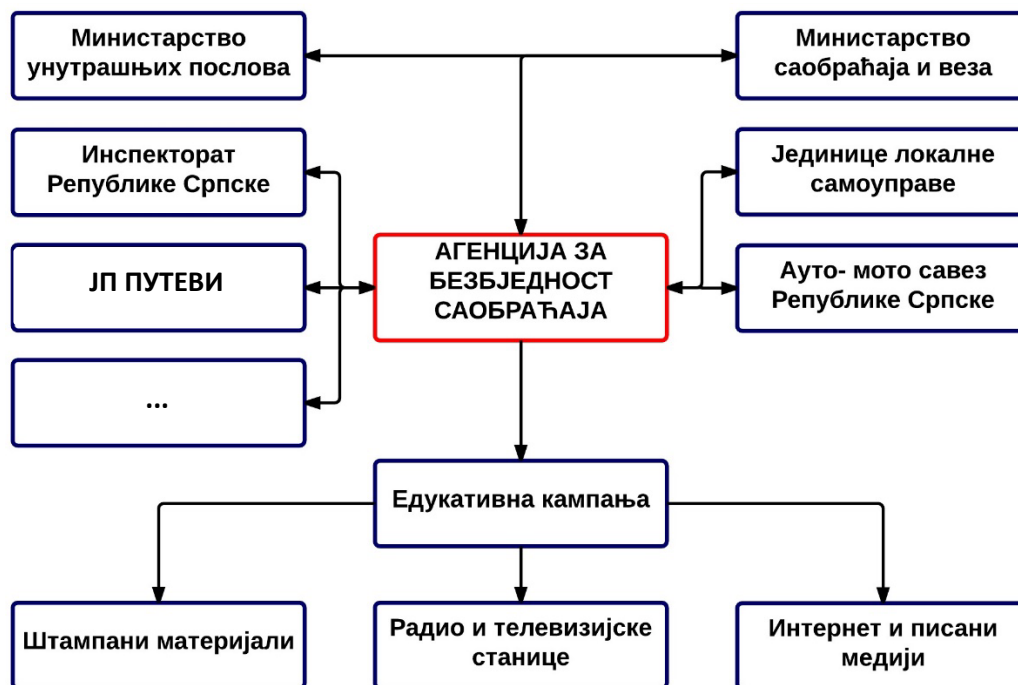
(3) „Возач у путничком аутомобилу смије превозити дијете старије од пет а млађе од 12 година на задњем сједишту само када дијете сједи на посебном подметачу прилагођеном његовој висини који омогућава употребу сигурносног појаса и када је исправно везано сигурносним појасом, или је исправно везано у сигурносној сједилици која је за сједиште причвршћена помоћу сигурносног појаса у три тачке везивања или посебним копчама у возилу“.

1. ИНФОРМАЦИЈЕ О УКЉУЧЕНИМ СУБЈЕКТИМА

Законом о безбједности саобраћаја Републике Српске (Службени гласник број 63/11), чланом 2. ставом 1. су набројани субјекти који су надлежни и одговорни за стање безбједности саобраћаја на путевима у Републици Српској и гласи:

У реализацију превентивне активности „ЛАКО ЈЕ ПОЈАС ВЕЗАТИ“ укључени су следећи субјекти (дијаграм бр. 1.):

- Министарство саобраћаја и веза Републике Српске;
- Министарство унутрашњих послова Републике Српске;
- Министарство здравља и социјалне заштите Републике Српске;
- Агенција за безбједност саобраћаја Републике Српске;
- Ауто мото савез Републике Српске;
- Јединице локалне самоуправе и
- Радио и телевизијске станице.

Дијаграм бр. 1. Алгоритам за реализацију едукативних активности са освртом на укључене субјекте

Носилац активности: **Агенција за безбједност саобраћаја Републике Српске**

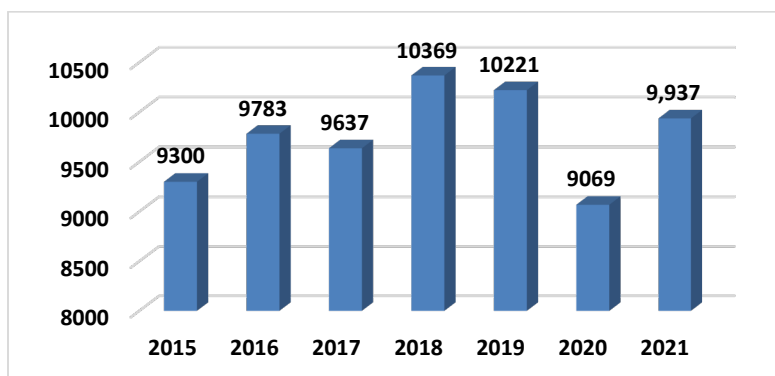
2. ПОЗАДИНА ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ

2.1. Досадашње активности

Министарство саобраћаја и веза, Министарство унутрашњих послова, Агенција за безбједност саобраћаја, Ауто-мото савез Републике Српске, Јединице локалних самоуправа и Радио телевизија Републике Српске као медијски партнер у периоду од 11. маја до 11. јуна 2021. године провели су кампању „Лако је појас везати!“. Почетак кампање обиљежен је у Граду Источном Сарајеву низом активности, а централни догађај уприличен је на Тргу Србија, гдје су били постављени симулатор „превртања возила“ и симулатор „коса раван“ како би свим учесницима на практичан начин показали улогу сигурносног појаса у возилу.

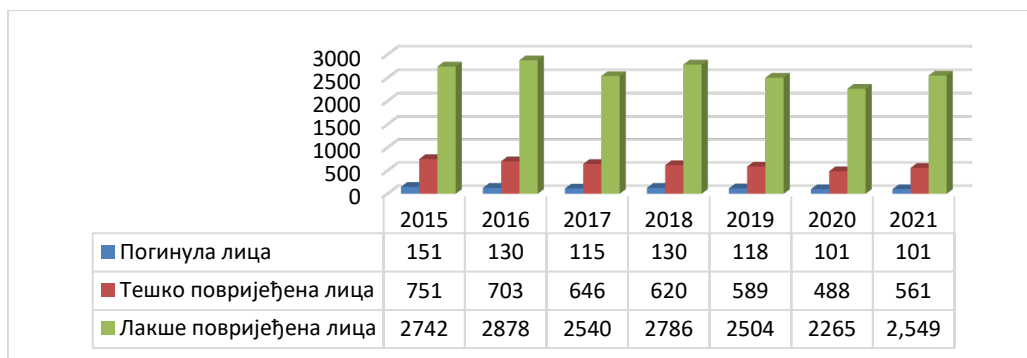
2.2. Саобраћајне незгоде

На слици број 1. дат је преглед укупног броја саобраћајних незгода у последњих шест година у Републици Српској закључно са 2021. годином. Евидентан је пораст броја саобраћајних незгода у односу на претходну, 2020. годину.

Слика бр 1. Укупан број саобраћајних незгода у Републици Српској у протеклих шест година

На слици број 2. дат је преглед укупног броја посљедица саобраћајних незгода у последњих шест година у Републици Српској закључно са 2021. годином. Евидентан је пораст броја лакше и теже повријеђених лица у односу на 2021. годину, док је број погинулих лица остао исти као и у 2021. години.

Слика бр 2. Посљедице саобраћајних незгода у Републици Српској

3. ОКВИР ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ

3.1. Просторни и временски оквир за реализацију превентивне активности

Превентивне активности када је кампања „ЛАКО ЈЕ ПОЈАС ВЕЗАТИ“ у питању проводиће се током читаве године али медијски дио провешће се на подручју Републике Српске, у периоду од 08. априла 2022. до 12. маја 2022. године. Почетак кампање „ЛАКО ЈЕ ПОЈАС ВЕЗАТИ“ обиљежиће се 08.04.2022. године у општини Соколац у 12 часова на платоу Спортске дворане Соколац гдје је планирано обраћање званичника и изјаве за медије. На мјесту окупљања ће бити постављени симулатор „превртања возила“ и симулатор „коса раван“ гдје ће сви учесници и пролазници моћи да испробају наведене симулаторе и виде ефекте употребе сигурносног појаса. За матуранте средње школе „СШЦ Василије Острошки“ Соколац биће организовано пуштање едукативног филма „Кад се живот преокрене“. На мјесту догађаја биће организован бесплатан преглед дјечијих аутосједишта, гдје ће родитељи моћи добити одговоре на питања да ли су дјечија аутосједишта правилно постављена, на који начин се постављају и све остале стручне савјете везане за дјечија аутосједишта. Уколико се оствари сарадња са локалном заједницом, обавиће се и подјела дјечијих аутосједишта. Поред тога сви учесници ће имати прилику да испробају наочаре које симулирају утицај дрога, алкохола као и утицај умора како би видјели нежељена дејства када се као учесници у саобраћају налазе у уморном стању или приликом кориштења дрога и алкохола. На наведеним догађајима биће обезбјеђен промотивни материјал у виду летака, плаката, мајица, привјесака, хемијски оловака, и сл. који ће се дјелити свим учесницима и пролазницима на мјесту догађаја.

У склопу кампање проводи се пројекат под називом „Кад се живот преокрене“. Пројекат се проводи у сарадњи са инвалидним лицима који су доживјели саобраћајну незгоду и том приликом задобили трајни инвалидитет. Заједно са представницима Агенције за безбједност саобраћаја инвалидна лица кроз предавање причају своју личну причу и свој доживљај саобраћајне незгоде остављајући јак утисак и поруку ученицима и слушаоцима. Предавања су намјењена ученицима средњих школа, а према плану ће се реализовати у градовима Добој, Приједор, Бања Лука, Градишка и општини Мркоњић Град. Обавјештења о терминима предавања ће бити накнадно објављена.

У сарадњи са јединицама локалне самоуправе организоваће се предавања на тему „Безбједност дјецe у саобраћају“ која су намјењена младим родитељима која говоре о правилном начину кориштења дјечијих аутосједишта. Обавјештење о терминима ће бити накнадно објављена у зависности од договора са јединицама локалне самоуправе.

Кампања ће бити медијски пропраћена на телевизијским и радио станицама, као и на интернет страницама и друштвеним мрежама.

3.2. Циљ превентивне активности

Циљ провођења кампања „ЛАКО ЈЕ ПОЈАС ВЕЗАТИ“ је повећање нивоа безбједности саобраћаја у Републици Српској, повећањем употребе сигурносних појасева код возача и путника у возилу као и дјечијих ауто сједишта. Кампањом се утиче на промјену ставова према употреби сигурносних појасева и дјечијих ауто-сједишта, те преношење поруке учесницима у саобраћају колико је важно користити заштитна средства. Реализацијом ове кампање очекује се повећање употребе сигурносних појасева и дјечијих ауто сједишта чиме би дошло до смањења броја настрадалих лица у саобраћајним незгодама и измјене у структури повреда (значајно смањење тежине повреда и мања смртност). Овај циљ може се достићи само мултидисциплинарним приступом, на првом мјесту едукацијом учесника у саобраћају и примјеном превентивних и репресивних мјера.

4. ОПИС АКТИВНОСТ ПРЕМА СУБЈЕКТИМА

За израду ових материјала користиће се припрема од стране **Академија умјетности**, Универзитета у Бањој Луци као професионална и универзитетска продукцијска кућа која је дефинисала облик и садржај одабраних медијских материјала у сарадњи са субјектима укљученим у активност.

МИНИСТАРСТВО САОБРАЋАЈА И ВЕЗА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Министар саобраћаја и веза, односно представници МСив присуствоваће обиљежавању почетка кампање, као и другим догађајима који буду организовани у току кампање. Министарство саобраћаја и веза Републике Српске ће промовисати активност путем електронских и писаних средства информисања. Активност ће бити пропраћена и на веб страни МСив Републике Српске.

МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Министарство унутрашњих послова Републике Српске ће промовисати активност путем електронских и писаних средства информисања. Активност ће бити пропраћена и на веб страни МУП Републике Српске. Министарство унутрашњих послова ће, у складу са властитим планом контроле учесника у саобраћају, вршити контролу коришћења заштитних система у возилима.

МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА И СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Министарство здравља и социјалне заштите Републике Српске ће промовисати активност путем електронских и писаних средства информисања. Активност ће бити пропраћена и на веб страни МСив Републике Српске.

АГЕНЦИЈА ЗА БЕЗБЈЕДНОСТ САОБРАЋАЈА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Агенција ће у провођењу медијске кампање:

- припремити план кампање и уз пропратно писмо доставити свим ЈЛС и свим субјектима безбједности саобраћаја;
- организовати почетак кампање и догађаје у оквиру кампање;
- финансирати штампање летака, плаката и мини билборда и дистрибуисати их јединицама локалне самоуправе широм Републике Српске;
- финансирати и реализовати предавања у оквиру пројекта „Кад се живот преокрене“;
- обезбједити стручну употребу „симулатора превртања возила“;
- обезбједити стручну употребу наочара за симулацију умора, дрога и алкохола;
- извршити провјеру дјечијих ауто-сједишта у складу са захтјевима;
- финансирати израду мултимедијалних материјала (гифова, кратких видео спотова и сл.) и извршити медијску промоцију на „Facebook“ страници и другим друштвеним мрежама;
- свим радио станицама доставиће радио џингл за кампању;
- организовати достављање видео спота, пратити емитовање истог и о томе сачинити извјештај;
- представници Агенције ће учествовати у радио и телевизијским емисијама које ће пропратити кампању, а кампања ће бити пропраћена и на веб страници и

АУТО- МОТО САВЕЗ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

У провођењу превентивне активности Ауто-мото савез ће:

- провести истраживање- бројање, бројање употребе појаса по градовима Републике Српске;
- израда и штампање анкетних и бројачких листова,
- дистрибуција материјала за истраживање;
- обезбједити употребу симулатора „коса раван“;
- обрада и објава резултата истраживања;
- учешће у кампањи;
- учешће у изради и штампању летака, плаката, билборда, радио цингла;
- учешће у дистрибуцији летака, плаката, билборда;

Представници АМС РС и ауто мото друштва учествоваће у радио и телевизијским емисијама које ће проpratити кампању, кампања ће бити пропраћена и на веб страни АМС РС и ауто-мото друштва. Учесници у саобраћају биће информисани о кампањи у свакодневним информисањима о стању и проходности путева у медијима, од стране ИНФО –центра.

ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Јединице локалне самоуправе у складу са својим могућностима ће кроз различите видове проpratити наведену кампању (обезбједити на локалним радио и телевизијским станицама емитовање радио цингла и видео спот за кампању).

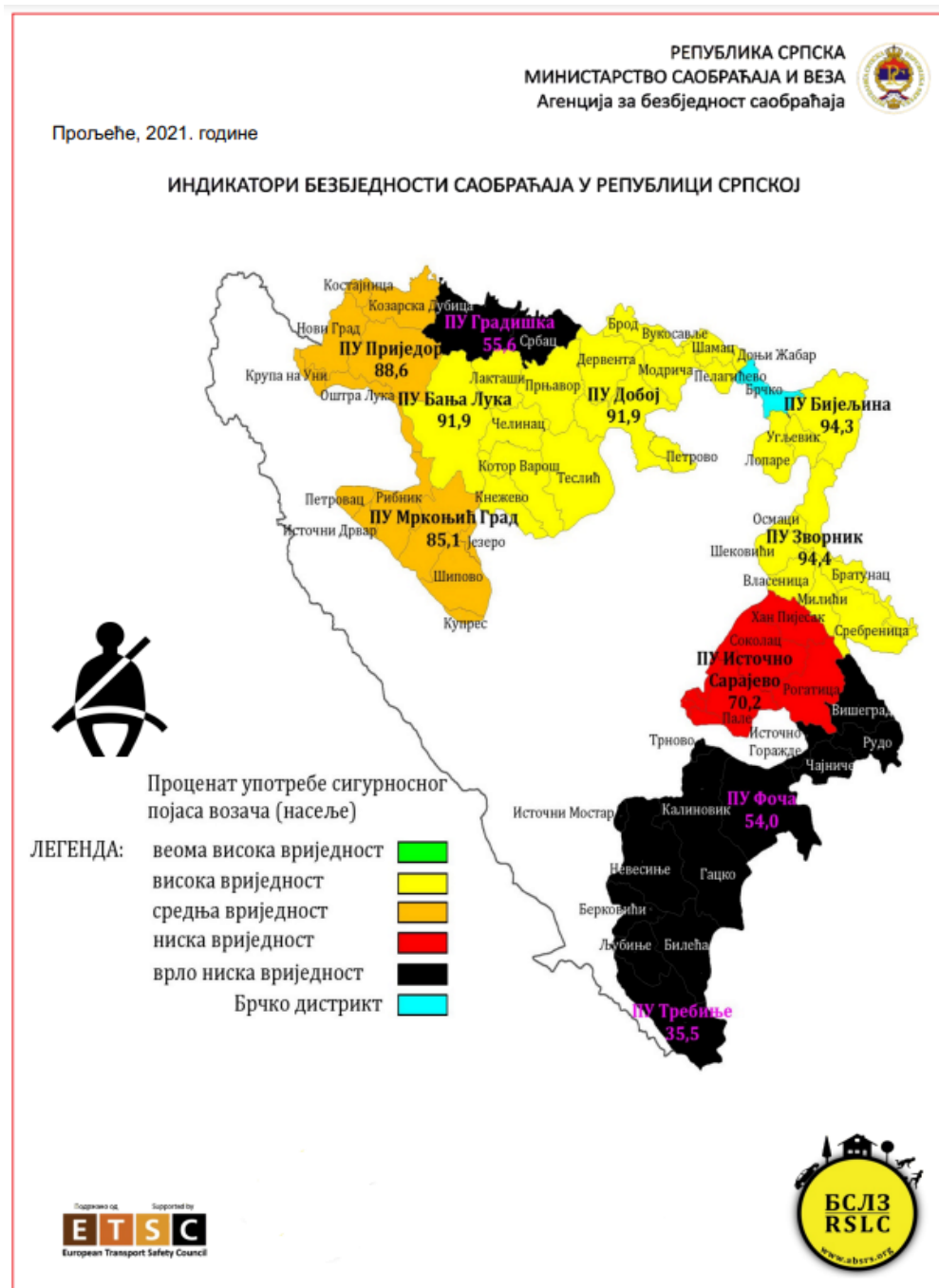
РАДИО ТЕЛЕВИЗИЈА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Радио Телевизија Републике Српске је медијски партнер превентивне активности. У оквиру превентивне активности Радио Телевизија Републике Српске ће реализовати медијске активности по унапријед договореном медија плану.

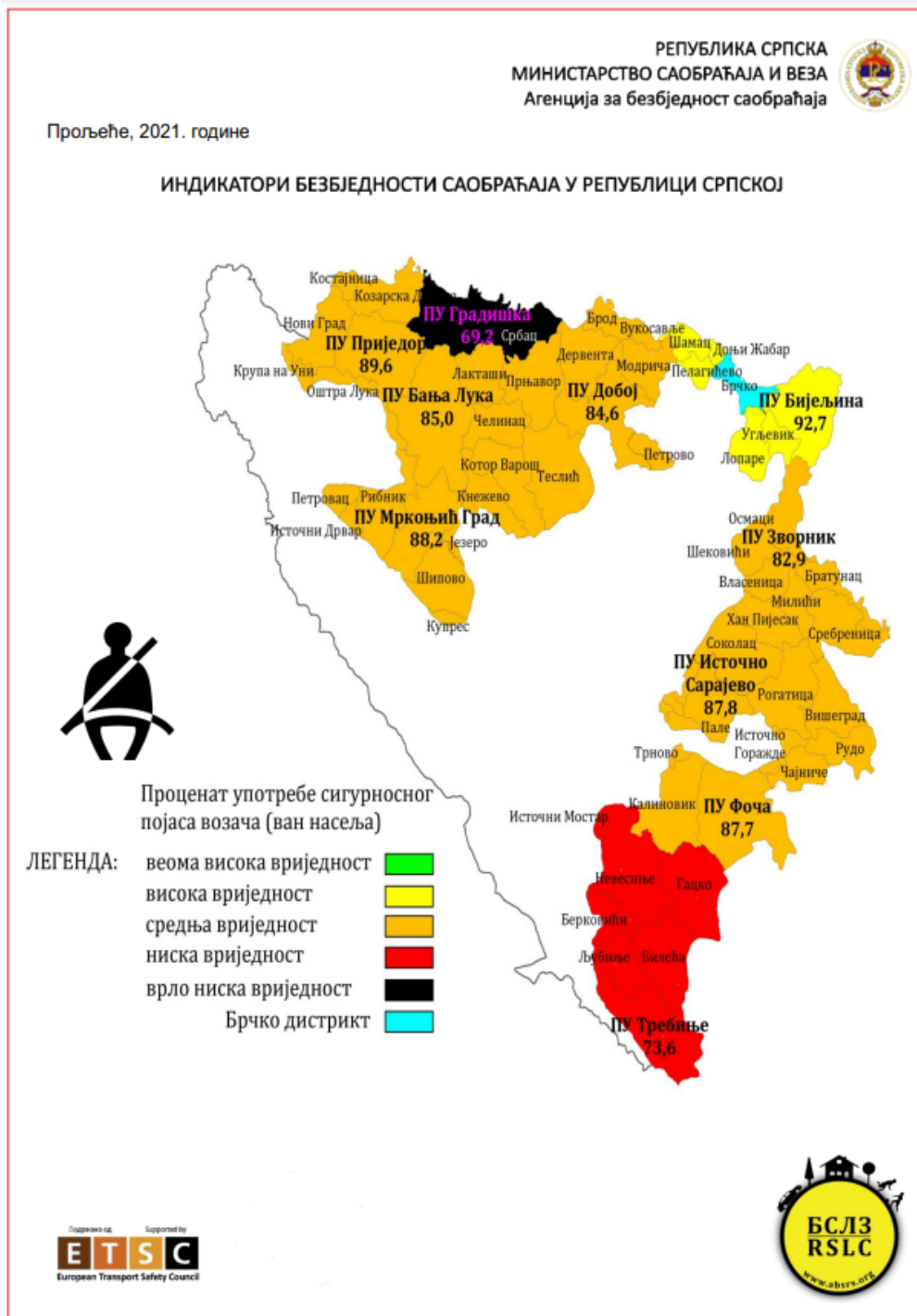
5. ТРЕНУТНО СТАЊЕ (ИНДИКАТОРИ БЕЗБЈЕДНОСТИ САОБРАЋАЈА)

Мјерење индикатора безбједности саобраћаја је рађено у прољеће 2021. године. На основу добијених података направљене су мапе које показују колики је проценат употребе сигурносног појаса на неком мјесту у Републици Српској.

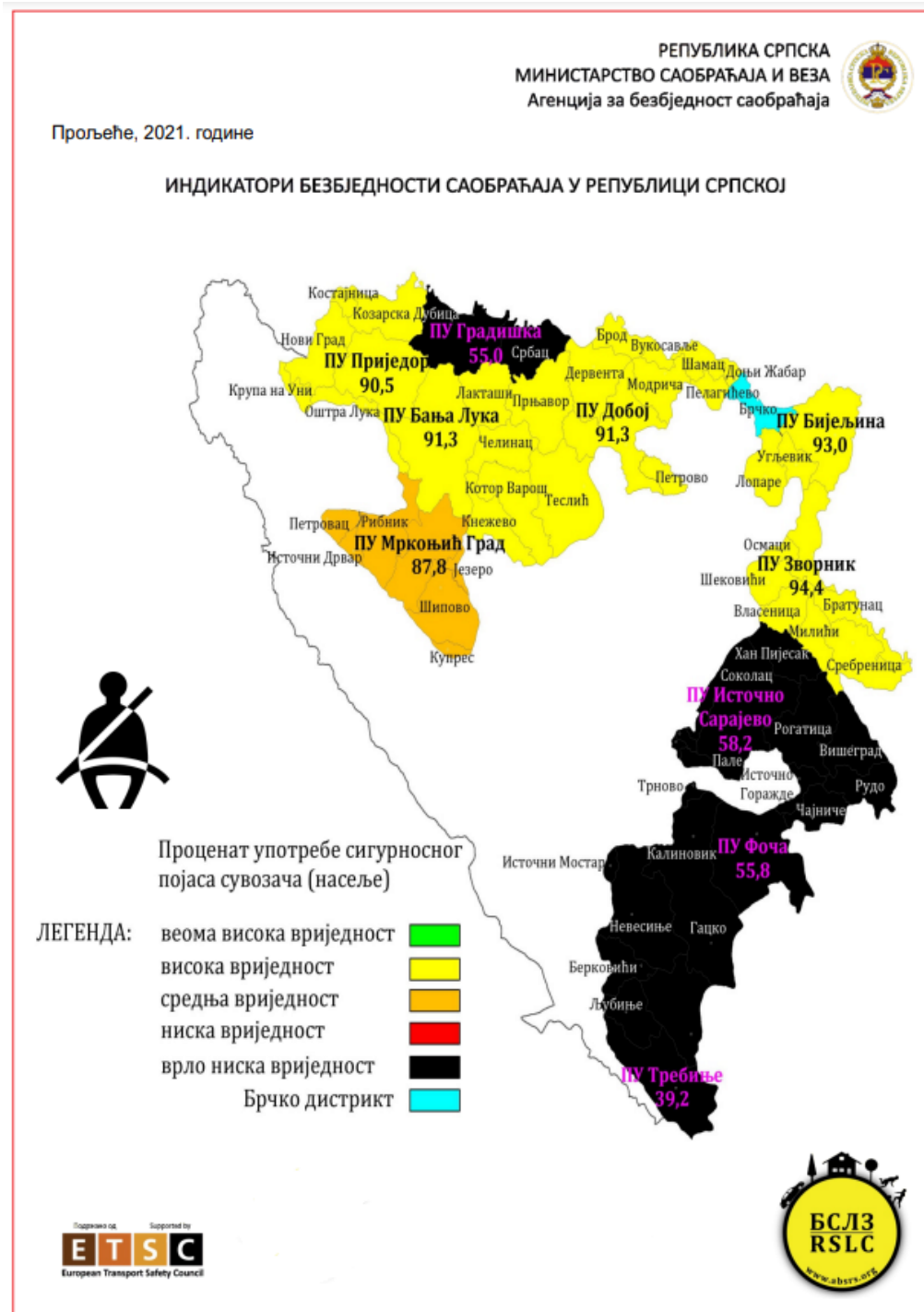
5.1. Процент употребе сигурносног појаса возача (насеље)

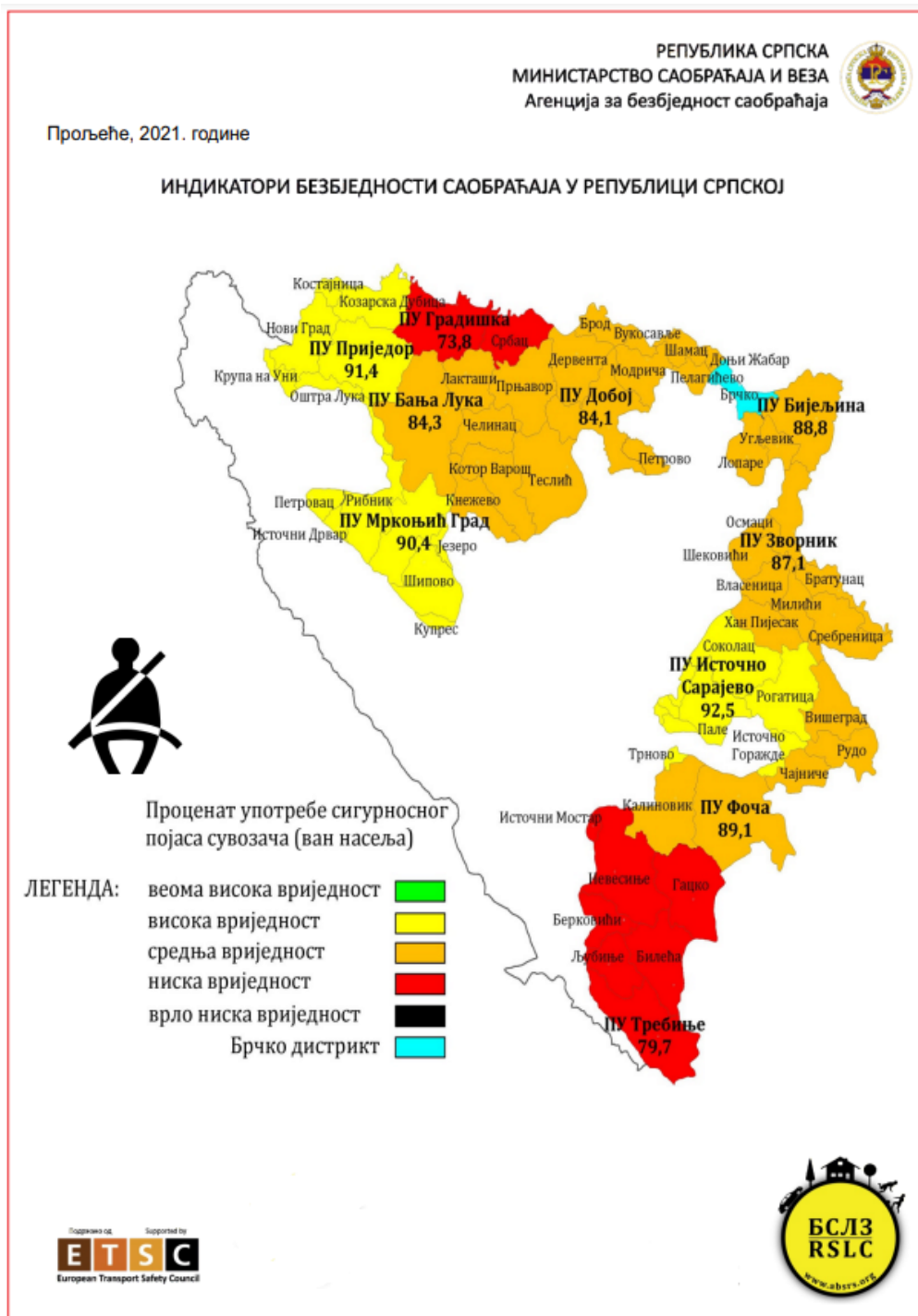
5.2. Процент употребе сигурносног појаса возача (ван насеља)

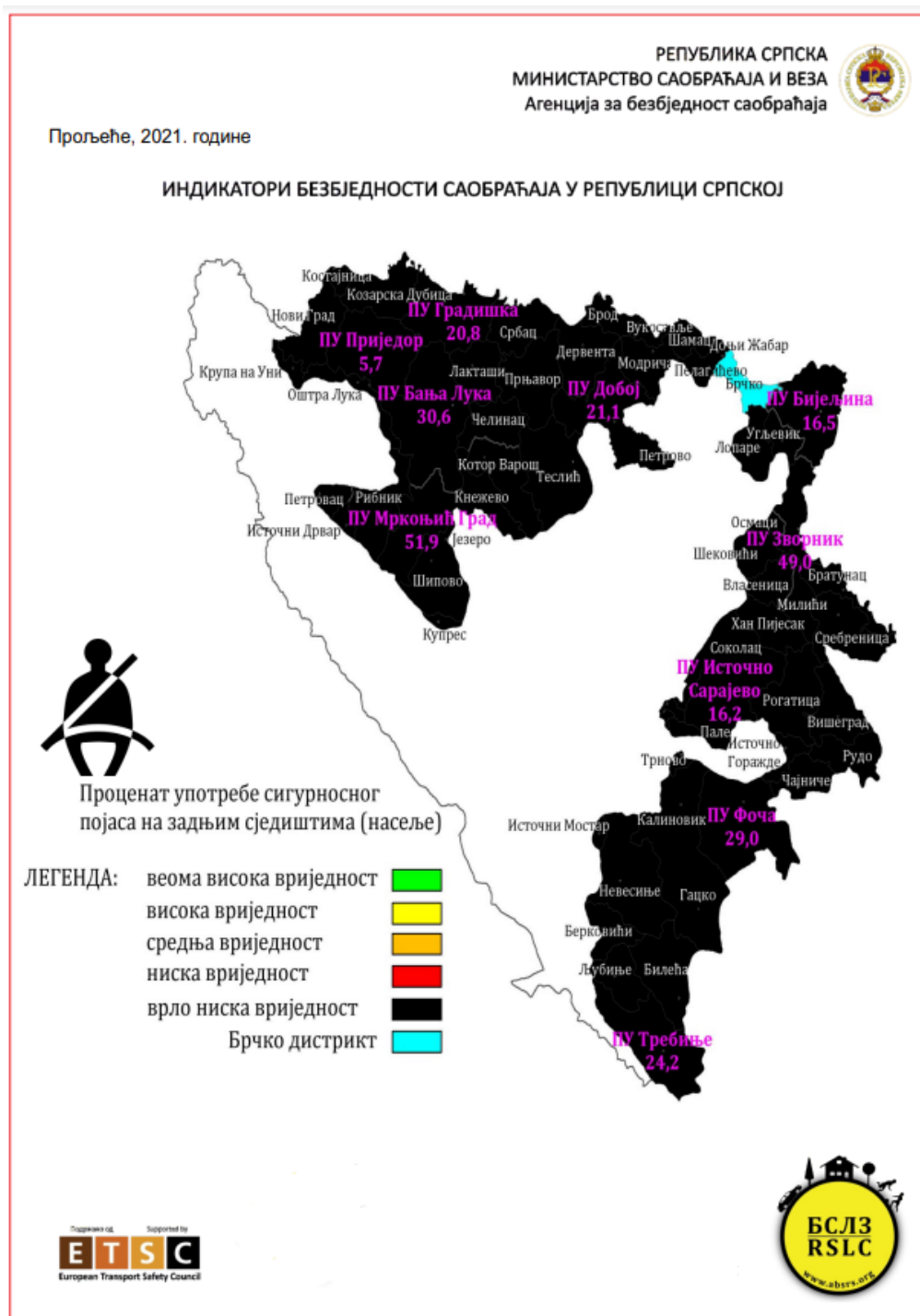
5.3. Процент употребе сигурносног појаса сувозача (насеље)

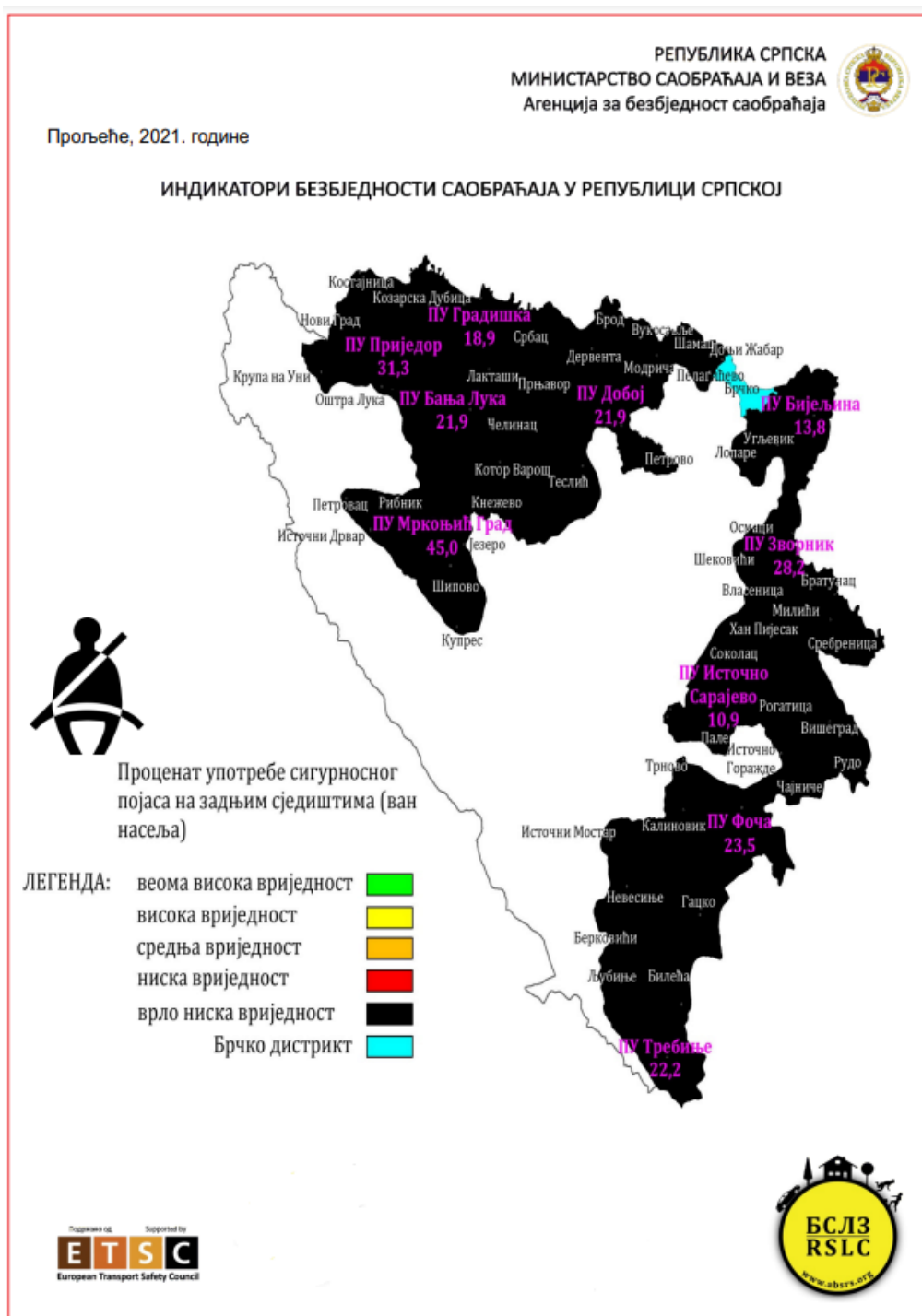
5.4. Процент употребе сигурносног појаса сувозача (ван насеља)

5.5. Процент употребе сигурносног појаса на задњим сједиштима (насеље)

5.6. Процент употребе сигурносног појаса на задњим сједиштима (ван насеља)

5.7. Процент употребе заштитних система дјече до 3 године старости (укупно)

